

Quan els miners van dir prou

Les víctimes de la repressió.

Ara fa 75 anys, en plena Segona República, va tenir lloc el primer dels aixecaments que van protagonitzar els anarquistes durant l'etapa republicana. La revolta dels miners de l'Alt Llobregat, amb la proclamació del comunisme llibertari, es va acabar amb la intervenció de l'exèrcit i amb una dura repressió.

El gener del 1932 s'havia de fer evident la fi de la lluna de mel que els anarquistes havien viscut fins a aquell moment amb el règim republicà instaurat feia només nou mesos. Des que a partir de l'estiu del 1931 la Federació Anarquista Ibèrica (FAI) va fer-se amb el control de la CNT, va plantejar l'inici d'una nova estratègia que passava per preparar progressivament la revolució social a partir de la pràctica d'una "gimnàstica revolucionària", centrada en insurreccions disperses. En el marc d'una conflictivitat eco-

nòmica i social creixent, el dia 18 de gener del 1932 s'inicià el primer aixecament a la conca minera de l'Alt Llobregat i el Cardener.

La iniciativa va anar a càrrec dels miners de Fígols, que, després de declarar-se en vaga, es van dirigir als membres del sometent local, per prendre'ls les armes i immediatament van establir controls als accessos de la població. Dos dies després, la insurrecció es va estendre a poc a poc a la resta de la comarca. A Sallent, Súria, Cardona, Navarcles, Sampedor, Sant Vicenç de Castellet,

Balsereny, arreu es proclamà ben aviat la vaga general revolucionària, i el moviment es va enfilir fins a la capital del Berguedà, Berga, i baixava cap a la capital del Bages, Manresa, on grups d'obrers armats recorrien els carrers i forçaven a tancar els comerços i a aturar tot tipus d'activitat. Per arreu apareixien proclames amb què s'anunciava que havia esclatat un moviment revolucionari a tot l'estat. Però la veritat és que, tret d'alguns indrets molt localitzats del País Valencià, la revolta va ser molt localitzada a la conca minera de Catalunya.

Comitès revolucionaris. A la majoria de poblacions, els obrers, armats, van constituir el seu comitè revolucionari, van ocupar centrals telefòniques i ajuntaments, van taller carreteres, van controlar els accessos a les poblacions i van proclamar el comunisme llibertari. Com deia algun diari, mentre van durar els fets, l'actitud dels vaguesistes era "de gran excitació" i d'un "propòsit perturbador". Però mentre a Manresa la situació es tranquil·litzava molt aviat, a Fígols uns 400 miners es feien forts a la

zona alta de les mines, a Sant Corneli. Encapçalat per Manuel Prieto, el comitè revolucionari de Fígols va suprimir la moneda i va establir un sistema de vals per poder adquirir articles a l'economat. A Sallent uns 250 treballadors de les mines de potassa establiren el seu quarter general a la Casa del Poble i feren circular un comunicat en el qual, després de donar a conèixer que s'havia proclamat la revolució social a tot l'estat, posaven en coneixement "del proletariat d'aquesta vila que tot aquell que estigui en disconformitat amb el programa que persegueix la nostra ideologia serà responsable dels seus actes". A Súrria feien onejar la bandera de la FAI al balcó de l'Ajuntament i al polvorí de les mines un equip va estar fabricant bombes explosives a l'espera dels esdeveniments. A Berga s'inicià un enfrontament armat entre les forces de seguretat i els revolucionaris, dirigits per Miquel Bueno. A Cardona, per la seva banda, després d'assaltar una armeria, els revolucionaris ocupaven el local de l'Ajuntament.

Derrota i repressió. Però aviat es va posar en evidència que es tractava d'un moviment aïllat. Malgrat la voluntat d'estendre el moviment pel conjunt del país, a la pràctica només algunes ciutats del País Valencià van viure la situació de vaga general, com Alcoi, Elda o Cocentaina, i a Sollana es va proclamar la república comunista soviètica. Però foren moviments molt puntuals. De fet, el moviment insurreccional va quedar limitat a l'Alt Llobregat, la qual cosa va permetre al Govern republicà centrar els seus esforços repressius sense problemes excessius. Si en una primera instància les guarnicions de la Guàrdia Civil es van manifestar incapaces per enfrontar-se amb els revolucionaris, a partir del dijous, dia 21 de gener, van començar a arribar a Manresa forces de l'exèrcit procedents de Lleida, Girona i Barbastro, mentre es concentraven a Barcelona dues bateries d'artilleria de muntanya. Sense cap suport exterior, els revolucionaris van haver de rendir-se.

La repressió fou dura: clausura de locals, suspensions de premsa i detencions per tot Catalunya. Al febrer, 108 anarquistes van ser deportats cap a la Guínea espanyola. La revolució tot just havia començat.

Pelai Pagès i Blanch

Confidencial

Xavier Vinader

El darrer karen

Durant molts i molts anys, Bo Mya ha estat el dirigent de la insurrecció ètnica més antiga del sud-est asiàtic, la dels karens de Birmània. Després de mitja vida escoltant el xiuxiueig de les bales a prop, aquest curiós personatge, de setanta-nou anys, va morir, de malaltia comuna, el passat 24 de desembre en un hospital de la ciutat tailandesa de Mae Sot. Al seu funeral, on es van disparar salves d'honor, van assistir fins i tot els seus enemics, representants de l'exèrcit governamental birmà que Bo Mya va combatre sense treva.

Bo Mya, corpulent i autoritari, era el líder més representatiu de la Unió Nacional Karen, nom "oficial" de la guerrilla formada per aquest poble d'origen mongol —empès cap al sud-est asiàtic a causa de l'enfonsament del regne dels successors de Genghis Khan a la Xina el 1368— i que es va iniciar al final de la Segona Guerra Mundial, en el moment de la descolonització de Birmània, l'antiga "perla de la corona" britànica. Format com a policia a les ordres de Londres, Bo Mya va comandar un grup de combatents antijaponesos en el període 1944-45 i, portat pel seu nacionalisme ètnic, a partir del 1947 va començar a organitzar grups de guerrillers que operaven des de llocs inaccessibles del territori karen, al llarg de la frontera tailandesa, per evitar que Rangun es fes amb tot el poder en el territori nacional heretat de la Gran Bretanya.

A diferència de la majoria de les insurreccions ètniques d'aquest sector geogràfic, els karens, dirigits per quadres cristians, castigaven amb la mort el tràfic d'opi i els seus derivats. Ells se subvencionaven mitjançant el tràfic d'essències tropicals extretes del fons de la jungla, un comerç organitzat amb la complicitat del veïns tailandesos. Els caps karens, d'estil molt *british* en el seu comportament, s'han queixat sempre de no haver rebut d'Occident "el reconeixement de les seves conviccions anticomunistes". D'ésser utilitzats i després oblidats per les grans potències.

"A diferència de la majoria de les insurreccions ètniques d'aquest sector geogràfic, els karens, dirigits per quadres cristians, castigaven amb la mort el tràfic d'opi i els seus derivats. Ells se subvencionaven mitjançant el tràfic d'essències tropicals extretes del fons de la jungla"

A mitjan anys noranta, la lluita dels karens va patir una gran davallada. A causa d'una vigorosa ofensiva, Manerplaw, la principal base a la jungla de Bo Mya, va caure en mans de l'exèrcit birmà. El líder guerriller va iniciar negociacions amb el Govern i es va entrevistar a Rangun amb el general Khin Nyunt, membre de la junta que ocupava el poder a Birmània. Però l'idil·li va durar poc, el general Nyunt va acabar desplaçat i acusat de "feblesa" amb els insurgents, i els combats es van reprendre. En el camp de la guerrilla es van produir dissensions i diverses unitats es van escindir després d'acusar els quadres polítics i militars de menysprear els budistes i animistes que formaven el nucli essencial de les tropes. La influència de Bo Mya va decaure lentament fins que es va retirar del primer pla el 2004, deixant enrere 120.000 karens en camps de refugiats instal·lats en territori tailandès. En els últims anys, la junta militar birmana ha signat diverses treves amb la guerrilla, però la realitat és que no ha fet cap gest substancial per arribar a compromisos amb els nombrosos components ètnics i polítics del país. La mà dura continua i, segons Human Rights Watch, les darreres ofensives militars a la zona ja han fet més de 30.000 morts i desplaçats.